

Radicale Soberheid

Column van RIK TORFS

(in 'Het Laatste Nieuws' van zaterdag 16/02/2019)

«We moeten onze levenswijze veranderen», vertellen klimaatdeskundigen. Alleen, wat betekent dat precies? Er volgen oppervlakkige antwoorden. Het gaat voortdurend over onze ecologische voetafdruk. Die moet kleiner worden. Minder vlieg-, meer treinreizen. Minder rijbewijzen, meer bolderkarren. Minder wonen op het land, meer in de stad.

Tot een oproep om werkelijk sober te leven komt het niet. Nergens hoor ik pleidooien om het voortaan zonder iPad of internet te doen, niet langer concertgebouwen en theaters te bezoeken, sterrenrestaurants links te laten liggen. Radicale soberheid wil niemand. Dat is een verschil met de jaren zestig, toen luide pleidooien tegen de consumptiemaatschappij weerklonken. Misschien omdat de meeste mensen van nu welvarender zijn. In de jaren zestig was de herinnering aan een armoediger verleden levendig. Vandaag niet langer, dus klinkt de boodschap minder radicaal. Mensen moeten anders gaan consumeren. Maar niet anders gaan leven. **Die laatste zwenking durft niemand voor te stellen.**

Ik hoorde nergens stemmen opgaan voor een monnikenbestaan in een abdij. Nochtans goed voor het klimaat. Abdijen hebben dikke muren. Er is geen open bebouwing, de cellen van de monniken liggen naast elkaar in dezelfde gang. Als celibatairen hebben de paters in principe geen kinderen. Ze kweken hun eigen groenten en fruit, brouwen en drinken hun bier zelf. Ze reizen niet, behalve misschien de abt. Kan het mooier? Als iedereen monnik of kloosterzuster wordt, is de aarde een tijdlang gered vooraleer de mensheid definitief uitsterft. En toch. Hoewel ik slecht ben in voorspellingen, zie ik het niet meteen gebeuren. Daar zijn twee redenen voor. Vooreerst steunt het mondiale economische model op consumptie. Zij doet de economie draaien en groeien.

We zijn er bovendien aan verslaafd. Onze status ontleen we aan ons consumptiegedrag. Een mens moet al veel zelfvertrouwen hebben, of heel rijk zijn, om zonder schaamte in een gammele auto rond te

rijden. Soberheid is een vorm van armoede, denken velen. En we mogen niet vergeten dat er nog steeds veel armoede is.

Ook iets anders verhindert de keuze voor het abdijleven: **verminderde spirituele belangstelling**. Leven in een abdij betekent alleen kunnen zijn, stilte waarderen, durven na te denken over de vraag waarom wij op aarde zijn, wat wij voor anderen kunnen betekenen, hoe wijzelf gelukkig kunnen worden. Dat is moeilijk. Gaat traag. Bovendien hebben we de voorbije decennia juist geleerd hierover niet al te veel na te denken. **'Hoe leiden we een zinvol leven?' werd 'hoe leiden we een leven dat aangenaam en prettig is?'**. Hoewel de eerste vraag moeilijker lijkt dan de tweede, is de tweede misschien wel de lastigste.

Een prettig leven vergt veel energie. We moeten voor onszelf opkomen, assertief zijn, onze gevoelens tonen, volle gas genieten. Een prettig leven is een leven met het eigen ego als begin en einde van alles. Waarin we zelf ons project zijn geworden.

Heimelijk heb ik een zwak voor schuchtere lieden die niet zelfbewust zijn, minder voor zichzelf opkomen. Bescheiden, soms wat verlegen types die een rijk innerlijk leven hebben, veel nadenken, en precies daardoor een rust uitstralen die anderen niet onverschillig laat. Monniken bijvoorbeeld.

Anders gaan leven is pas mogelijk wanneer het uiterlijk wijkt voor het innerlijk, waardoor een rust ontstaat die de bedding scheidt waarin ons leven vloeit. De keuze voor het innerlijk verschilt compleet van een blijvende keuze voor het uiterlijk met enkel wat ecologische correcties die vooral anderen raken.

Moet iedereen het klooster in? Natuurlijk niet. Daarvoor is het klooster- en abdijleven te zeer in verval, geassocieerd als het wordt met seksueel misbruik en wanpraktijken, overigens niet altijd terecht. **Toch blijft de gedachte aan een radicaal sober bestaan aantrekkelijk. Naar buiten kijken en genieten van het landschap.**

We hebben minder nodig dan we denken. Wel nu en dan een glas champagne. Jaarlijks bijvoorbeeld. Of iets vaker.....